

6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu ile Getirilen Yenilikler

BORÇLAR HUKUKU **Genel Hükümler** **I. Bölüm**

M&Birlik Hukuk Bürosu

Stj.Av. Abdullatif AĞGÜRBÜZ

BİRİNCİ AYRIM

“Sözleşmeden doğan borç ilişkileri”ni düzenleyen maddelerdeki değişiklik ve yenilikler

I-Sözleşmenin Kurulmasına Dair Yenilikler ve Değişiklikler

- Yeni Borçlar Kanununun 7. Maddesinde düzenlenen “ısmarlanan şeyin gönderilmesi” hükmü 818 sy yürürlükteki BK’da düzenlenmeyen bir hükümdür. Buna göre;
- Bir şeyi alan kişi, onu göndermek veya saklamakla yükümlü değildir. Böyle bir şeyi alan kişinin geri gönderme yükümlülüğü bulunmadığından , gönderilen şeyi kullanması halinde bile, taraflar arasında örtülü de olsa sözleşme kurulmuş olmaz.
- YBK’nın 8.maddesi, yürürlükteki BK’nın 7.maddesini karşılayan “Bağlayıcılık” hususunda bir değişiklik getirmiştir. Buna göre;
- Fiyat gösterilerek mal sergilenmesi veya tarife , fiyat listesi ya da benzerlerinin gönderilmesi, aksi açıkça ve kolaylıkla anlaşılmadıkça öneri sayılır.

- Yürürlükte ki kanuna göre ise, Tarife ve cari fiyat irsali icap teşkil etmez hükmü mevcuttur.
- YBK'nın 9.maddesinde düzenlenen mevcut kanunun 8.maddesine tekabül eden "ilan yoluyla ödül sözü verme" konulu maddesinde de önemli değişiklikler yapılmıştır. Mevcut kanuna göre;
- Ödül sözü verenin sonucun gerçekleşmesinden önce cayması halinde ödül bedelini aşmamak koşulu ile, diğer kişinin iyiniyetle yapmış olduğu masrafları ödeme mecburiyeti bulunmaktadır.
- YBK bu hükmü genişleterek, sonucun gerçekleşmesini engellemesi durumunda da diğer kişinin dürüstlük kuralına uygun olarak yapmış olduğu giderleri geri ödemekle yükümlü tutmuştur.

2-Sözleşmenin şekline dair yenilikler ve değişiklikler

- YBK 13 ve mevcut kanunun 12.maddesine denk gelen “kanunda yazılı şekilde yapılması öngörülen bir sözleşmenin değiştirilmesinde de yazılı şekil aranır” hükmü biraz daha genişletilmiştir. Burada yazılı şekilden kasıt adi yazılı şekildir.YBK bu terim içerisine eklenen ikinci fıkra ile yazılı şekil dışında düzenlenen resmi senet ve imzaların noterce onaylanma zorunluluğu olan halleri de eklemiştir.
- YBK'nın 14.maddesi, mevcut BK'nın 13.maddesine denk gelmektedir. Yürürlükteki kanunun 13.maddesine göre, aksi kanunda yazılı olmadıkça, imzalı bir mektup asli borçlu üzerine alanlar tarafından imza edilmiş olan telgrafname yazılı şekil yerine geçer.

- YBK da ise bu hüküm genişletilmiş teyit edilmiş olmak kaydıyla fax veya buna benzer iletişim araçları ya da güvenli elektronik imza ile gönderilip saklanabilen metinler de yazılı şekil yerine geçer hükmü getirilmiştir.
- YBK 15.maddesinde de görme engellilerin talep etmeleri halinde imzalarında şahit aranacağı hükmü konmuştur.

3-Sözleşmenin içeriğine İlişkin Yenilik ve Değişiklikler

- Yeni Türk Borçlar Kanununda, Yürürlükteki Borçlar Kanununun 21. Maddesinde düzenlenen “Gabin” konusunda da bir takım yenilikler getirilmiştir.
- Yürürlükteki kanuna göre, gabin halinde, zarar gören kimse, bir sene içerisinde akdi feshettiğini beyan ederek verdiği şeyi geri alabilecektir.
- Yeni TBK ya göre (28/1) ise zarar görene bir hak daha tanınmıştır. Bu hak, oransızlığı gidermeyi isteme hakkıdır. Zarar gören kimse, durumun özelliğine göre sözleşmeye bağlı olarak ortaya çıkan zararından dolayı, edimler arasındaki oransızlığın giderilmesini de isteyebilecektir.

- Gabin konusunda süre bakımından da bir takım değişiklikler öngörölmüştür. Yeni düzenlemede zarar gören yukarıda ifade edilen hakkını, düşüncesizlik veya deneyimsizliğini öğrendiği; zor durumda kalmada ise bu durumun ortadan katlığı tarihten itibaren başlayarak bir yıl ve her halde sözleşmenin kurulduğu tarihten itibaren başlayarak 5 yıl içerisinde kullanabilir.
- Bir yıllık sürenin başlangıcı sözleşmenin kurulduğu tarihten itibaren değil, öğrenme veya zor durumun kalktığı tarihten itibaren başlar.

4.İrade değişikliklerine ilişkin değişiklik ve yenilikler

- Mevcut BK iletmede yanılmayı 27.maddesinde düzenlemiştir. Buna göre iletmede yanılma “muhbir ve tercüman gibi vasıtalar” olarak belirtilmiştir.
- YBK da ise bu hüküm 33. Madde de düzenlenmiştir.Yukarıda ki hükme ek olarak iletişim araçları da dahil edilmiştir.Yani YBK ya göre iletişim araçları ile yanlış iletme halinde de yanılma hükümleri uygulanacaktır.
- Yürürlükteki 818 sayılı BK’da Korkutmanın koşulları yani ikrah ile ilgili 38. Madde de, “yakın akrabalarından birisi” tabiri kullanılmıştır. 6098 sayılı YBK da ise, yakın akraba kavramı yerine yakınlardan birinin ifadesi yer alarak, hüküm daha da genişletilmiştir.

İKİNCİ AYRIM

“Haksız Fiillerden Doğan Borç İlişkilerini” düzenleyen maddelerdeki yenilikler ve değişiklikler

- **I-Haksız Fiil Sorumluluk Hükümlerine dair değişiklik ve yenilikler**
- 6098 Sayılı YBK’da haksız fiilde tazminatın belirlenmesi 51.madde de düzenlenmiştir. Bu madde de eskisinden farklı olarak kusurun önemini belirtmek için “özellikle” kelimesi eklenmiştir.
- Mevcut kanunda tazminatın sureti ve şumulünün derecesi hakim tarafından belirlenir denirken, YBK da bu hükme ödeme biçiminin de hakim tarafından belirleneceği bildirilmiştir.
- 6098 sayılı YBK da yer alan en önemli değişiklik destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesi hususundadır. Bu değişiklik YBK’nın 55.maddesinde düzenlenmiştir. 55/1’e göre;
- “Destekten yoksun kalma zararları ile bedensel zararlar , bu kanun hükümlerine ve sorumluluk hukuku ilkelerine göre hesaplanır. Kısmen yada tamamen rücu edilemeyen sosyal güvenlik ödemeleri ile ifa amacını taşımayan ödemeler, bu tür zararların belirlenmesinde gözetilemez; zarar veya tazminattan indirilemez. Hesaplanan tazminat, miktar esas alınarak hakkaniyet düşüncesi ile arttırılamaz veya azaltılamaz.”

55/2'ye göre ise;

- “Bu kanun hükümleri her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünü kısmen yahut tamamen yitirilmesine ya da kişinin ölümüne bağlı zararlara ilişkin istem ve davalarda da uygulanır”
- Destekten yoksun kalma mevzuunda ki bu düzenleme yürürlükteki BK da yer almamaktadır.
- 6098 sayılı TBK'nın 56.maddesi bedensel bütünlüğün zedelenmesi halinde öngörülen manevi tazminatı düzenlemektedir.
- 56.maddenin ikinci fıkrasında yürürlükteki kanundan farklı bir düzenleme bulunmaktadır.Yürürlükteki kanuna göre, ölüm hali için manevi tazminat öngörülmüşken, 6098 sayılı kanunun 56.maddesinin 2.fıkrası ağır bedensel zararı da bu kapsam içerisine almıştır.

- 57.Maddede ise, haksız rekabet kurumu düzenlenmiştir. Bu konuda önemli bir değişiklik olmamakla birlikte, hükmün çerçevesi genişletilmiştir. Buna göre;
- Gerçek olmayan haberlerin yayılması veya bu tür ilanların yapılması ya da dürüstlük kurallarına aykırı diğer davranışlarda bulunulması yüzünden müşterileri azalan veya onları kaybetme tehlikesiyle karşılaşan kişi, bu davranışlara son verilmesini ve kusurun varlığı halinde zararının giderilmesini isteyebilir.
- Kişilik haklarının zedelenmesini düzenleyen 58.maddesinde ise, mevcut kanunun 49.maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, “ Hakim, manevi tazminatın miktarını tayin ederken, tarafların sıfatını, işgal ettikleri makamı ve diğer sosyal ve ekonomik durumlarını da dikkate alır” hükmü eşitliğin ihlali gerekçesi ile yer almamıştır.

- Bir başka önemli değişiklik ise 6098 sayılı kanunun 60.maddesinde düzenlenen sorumluluk sebeplerinin çokluğu halinde sebeplerin yarışması konusundadır. Mevcut 818 sayılı BK'da böyle bir düzenleme yer almamaktaydı. 6098 sayılı kanunun 60.maddesinde;
- “Bir kişinin sorumluluğu, birden çok sebebe dayandırılabilirse hakim, zarar gören aksini istemiş olmadıkça veya kanunda aksi öngörülmedikçe, zarar görene en iyi giderim imkanı sağlayan sorumluluk sebebine göre karar verir” hükmü yer almaktadır.
- Diğer bir değişiklik ise Müteselsil borçluluğu düzenleyen maddelerde gerçekleşmiştir.YBK 61.Maddesinde düzenlene dış ilişki de müteselsil sorumluluk hususunda, 818 sayılı kanunun benimsemiş olduğu eksik teselsül tam teselsül ayrımı kaldırılmıştır.
- İç ilişkiyi düzenleyen 62. Madde de ise 818 sayılı kanunun 51.maddesinin 2.fıkrasında düzenlenen sıralamaya yer verilmemiştir.

6098 Sayılı YBK'nın 63.maddesinde , yürürlükteki 818 sayılı kanunda yer almayan yeni bir hüküm düzenlenmiştir.

YBK'nın 63. Maddesinde hukuka aykırılığı ortadan kaldıran sebepler genel olarak düzenlenmiştir. Bu düzenleme 818 sayılı kanunda mevcut değildi.

2-Kusursuz sorumluluk hükümlerine ilişkin değişiklik ve yenilikler

- YBK' nın 66.maddesinde Adam alıştırının sorumluluğu düzenlenmektedir. 818 Sayılı kanunun hükümlerine paralel bir düzenleme olsa da, bir takım farklılıklar, daha dorusu eklemeler bulunmaktadır.
- 66.maddenin ilk fıkrası, yürürlükteki kanunun 55.maddesi ile paralellik arz etmektedir.
- 55.maddenin 2.fıkrasında yer alan, böyle bir zararın vukubulmaması için hal ve maslahatın icabettiği bütün dikkat ve itinada bulunduğunu yahut dikkat ve itinada bulunmuş olsa bile zararın vukuuna mani olamayacağını ispat ederse mesul olmaz hükmü 66.madde de kaldırılmıştır.
- Bunun yerine 66.maddenin 2.fıkrasına Adam çalıştırın, çalışanını seçerken, işiyle ilgili talimat verirken, gözetim ve denetimde bulunurken, zararın doğmasını engellemek için gerekli özeni gösterdiğini ispat ederse, sorumlu olmaz hükmü eklenmiştir.

- 66.maddenin 3.fıkrası ise yeni bir hükümdür. Buna göre;
- Bir işletmede adam çalıştıran, işletmenin çalışma düzeninin zararın doğmasını önlemeye elverişli olduğunu ispat etmedikçe, o işletmenin faaliyetleri dolayısıyla sebep olunan zararı gidermekle yükümlü kılınmıştır.
- Bir başka sorumluluk türü olan yapı malikinin sorumluluğu da YBK' da 69.madde de düzenlenmiştir. Burada yapılan kısmi değişiklikle yapı maliki dışındaki, diğer imal olunan herhangi şeyler hükmün kapsamı dışındadır.
- 69.maddenin 2.fıkrası ise 6098 sayılı kanunla gelen yeni bir düzenlemedir. Buna göre;
- İntifa ve oturma hakkı sahipleri de binanın bakımındaki eksikliklerden doğan zararlardan dolayı malikle birlikte müteselsil olarak sorumludur.

- 6098 sayılı kanununun 71.maddesi de 818 sayılı kanunda yer almayan “ tehlike sorumluluğu ve denkleştirme” kurumunu düzenlemektedir.
- İlgili maddeye göre, önemli ölçüde tehlike arzeden bir işletmenin faaliyetlerinden zarar doğduğu takdirde, işletme sahibi ve varsa işleten müteselsilen sorumludur.
- Bu tür faaliyete hukuk düzeni izin vermiş olsa bile, denkleştirme hükümleri uygulanacaktır.

3-Haksız fiillerde zamanaşımına ilişkin değişiklik ve yenilikler

- Haksız fiillerden doğan borç ilişkilerine ilişkin tazminat taleplerine uygulanan zamanaşımı süreleri 6098 sayılı kanunun 72.maddesinde düzenlenmiştir.
- Eski kanunun 60.maddesine tekabül eden 72.madde bir takım yenilikleri beraberinde getirmektedir.
- Hatırlanacak olursa, 818 sayılı kanunun 60.maddesinde 1 ve 10 yıllık zamanaşımı süreleri düzenlenmişti.
- 6098 sayılı kanunun 72.maddesinde ise, 1 ve 10 yıllık zamanaşımı sürelerinden vazgeçilmiş, 2 yıl ve 10 yıllık zamanaşımı süreleri kabul edilmiştir.
- 72.madde de 10 yıllık zamanaşımının başlama noktası ile ilgili de bir değişiklik yapılmıştır. 818 Sayılı kanunda uzun zamanaşımının başlangıcı olarak "zararı müstelzim fiilin vukuundan itibaren" ibaresi kabul edilmişti. Ancak 6098 sayılı kanun sürenin başlangıcını herhalde 10 yıl olarak değiştirmiştir.
-

- 6098 sayılı kanununun 73 maddesinde düzenlenen rücu istemine ilişkin madde, 818 sayılı kanunda bulunmamaktadır. Bu bakımdan yeni bir düzenlemedir. Buna göre;
- Rücu istemi, tazminatın tamamının ödendiği ve birlikte sorumlu kişinin öğrenildiği tarihten başlayarak iki yılın ve her halde tazminatın tamamının ödendiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar.

4-Yargılamaya ilişkin hükümlerdeki yenilik ve değişiklikler

- Mevcut 818 sayılı kanunda tazminat hükmünün değiştirilmesi ile ilgili süreyi aktaran hükümde, hükmün tefhimi başlangıç olarak kabul ediliyordu.Ancak 6098 sayılı kanun hükmün tefhimi kuralını ilga ederek, kararın kesinleşmesi tarihi başlangıç olarak kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ AYRIM

Sebepsiz Zenginleşmeden doğan borç ilişkilerini düzenleyen hususlarda ki değişiklik ve yenilikler

- 818 Sayılı kanunun sebepsiz zenginleşmeyi düzenleyen 61.maddesine paralel olarak düzenlenen 6098 sayılı kanunun 77.maddesine, 61.maddeden farklı olarak “emekten zenginleşme” kavramı eklenmiştir.
- 6098 sayılı kanunun 81.maddesi ise 818 sayılı kanunun 65 maddesine paralel olarak düzenlenmiştir. 65.Madde aynen korunduktan sonra, “Ancak açılan davada hakim, bu şeyin devlete mal edilmesine karar verebilir” hükmü eklenmiştir.

- Eski kanunda 1 ve 10 yıllık olan sebepsiz zenginleşmeden doğan alacaklarda zamanaşımı süresi, 6098 sayılı kanunun 82.maddesinde, Sebepsiz zenginleşmeden doğan istem hakkı, hak sahibinin geri isteme hakkı olduğunu öğrendiği tarihten başlayarak iki yılın ve her halde zenginleşmenin gerçekleştiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar şeklinde düzenlenmiştir.
- Uzun zamanaşımı süresinin başlangıç zamanında da farklılığa gidilmiştir. Yeni düzenlemeye göre, zenginleşmenin gerçekleştiği tarihten itibaren uzun zamanaşımı işlemeye başlar. 818 sayılı kanunda ise bu süre hakkında doğduğu tarihten itibaren başlamakta idi.

TEŐEKKÜR EDERİZ...

M&BİRLİK HUKUK BÜROSU...